

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра клінічної медицини

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ЕКСТРЕМАЛЬНА МЕДИЦИНА

підготовки магістра

галузі знань 22 – Охорона здоров'я

спеціальності 226 – Фармація, промислова фармація

освітньо-професійної програми Фармація

Силабус освітнього компонента «Екстремальна медицина» підготовки магістр, спеціальності Фармація, промислова фармація галузі знань Охорона здоров'я, освітньої програми – Фармація за навчальним планом, затвердженим 2020 року.

Розробник: Гайдучик П.Д., к.психол.н., доцент кафедри клінічної медицини

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

д.фарм.н., проф. Федоровська М.І.

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри клінічної медицини

Протокол № 1 від 31.08. 2022 р.

Завідувач кафедри: д.мед.н. _____

Галей М.М.

© Гайдучик П.Д., 2022 р.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Нормативний
Кількість годин / кредитів: 90/ 3	Спеціальність: 226 «Фармація, промислова фармація»	Рік навчання: 3-й
ІНДЗ: немає	Освітньо-професійна програма: «Фармація»	Семестр: 5-ий
	Освітній рівень: другий (магістерський)	Лекції: 10 год
		Практичні: 20 год
		Самостійна робота: 54 год
		Консультації: 6 год
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: [Гайдучик Петро Данилович](#)

Науковий ступінь: *кандидат психологічних наук*

Посада: *доцент кафедри клінічної медицини*

Контактна інформація: +38 0669888278 e-mail: Haiduchyk.Petro@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Освітній компонент «Екстремальна медицина» належить до переліку нормативних навчальних освітніх компонентів за освітнім ступенем «Магістр». «Екстремальна медицина» є однією із фундаментальних у системі вищої фармацевтичної освіти, яка продовжує медичну підготовку фармацевта. Вивчення освітнього компоненту «Екстремальна медицина» передбачає глибоке засвоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок з організації і проведення лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів, у тому числі з надання домедичної допомоги при надзвичайних ситуаціях природного і техногенного характеру та бойових умовах.

2. Пререквізити:

Для освоєння матеріалів курсу необхідні базові теоретичні знання та практичні навички з освітніх компонентів “Перша долікарська допомога”, “Анатомія та фізіологія людини”, “Патологічна фізіологія”, “Безпека життєдіяльності, основи біоетики та біобезпеки”, “Ознайомча медична практика”, “Мікробіологія з основами імунології”; інтегрується з освітніми компонентами “Біологічна хімія” і “Фармакологія”.

Постреквізити: “Фармакотерапія з фармакокінетикою”, “Фармацевтичне та медичне товаровознавство”, “Охорона праці та охорона праці в галузі”, “Токсикологічна та судова хімія”, “Лікарська токсикологія”, “Клінічна фармація та фармацевтична опіка”.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета освітнього компонента «Екстремальна медицина»: вміти надати екстренну допомогу постраждалим за умов надзвичайних ситуацій мирного часу і в бойових умовах, Оволодіти навичками надання екстренної допомоги постраждалим і пораненим визначити основні принципи оцінки стану постраждалих при надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру і в бойових умовах.

Завдання освітнього компонента «Екстремальна медицина»: навчити студентів оцінювати невідкладні стани при захворюваннях, отруєннях та травмах життєво важливих органів та систем; виявляти клінічні ознаки гострих патологічних станів, інфекційних хвороб, що набули соціального значення, та основні профілактичні заходи; знати і використовувати методи і способи надання екстренної допомоги у загрозованих для життя станах при надзвичайних ситуаціях і в бойових умовах

4. Результати навчання (компетентності).

Інтегральна компетентність (ІНТ): Здатність розв’язувати типові та складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності із застосуванням положень, теорій і методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних і соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та нефармової аудиторії.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії у новій ситуації.

Фахові компетентності (ФК):

ФК1. Здатність проводити санітарно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширених захворювань, попередження небезпечних інфекційних, вірусних і паразитарних захворювань, а також з метою сприяння своєчасному виявленню та підтриманню прихильності до лікування цих захворювань згідно з їхніми медико-біологічними характеристиками і мікробіологічними особливостями.

ФК3. Здатність здійснювати домедичну допомогу хворим і постраждалим у екстремальних ситуаціях та при невідкладних станах.

ФК 4. Здатність забезпечувати раціональне застосування рецептурних і безрецептурних

лікарських засобів та інших товарів аптечного асортименту згідно з фізико-хімічними, фармакологічними характеристиками, біохімічними, патофізіологічними особливостями конкретного захворювання і фармакотерапевтичними схемами його лікування.

ФК6. Здатність визначати лікарські засоби, ксенобіотики, токсини та їх метаболіти у біологічних рідинах і тканинах організму, проводити хіміко-токсикологічні дослідження з метою діагностики гострих отруєнь, наркотичного й алкогольного сп'янінь.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.

ПРН 3. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму і вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності

ПРН 13. Проводити санітарно-просвітницьку роботу у фаховій діяльності при виникненні спалахів інфекційних, вірусних і паразитарних захворювань.

ПРН 15. Надавати домедичну допомогу хворим при невідкладних станах та постраждалим у екстремальних ситуаціях.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Екстренна медична допомога						
Тема 1. Принципи надання екстреної медичної допомоги. Первинне і вторинне обстеження.	11	2	2	6	1	ВПН/2 УО/2 Т/1
Тема 2. Порушення прохідності дихальних шляхів.	9		2	6	1	ВПН/2 УО/2 Т/1
Тема 3. Базова підтримка життєдіяльності (серцево-легенева реанімація і автоматична зовнішня дефібриляція).	10	2	2	5	1	ВПН/2 УО/2 Т/1
Тема 4. Кровотечі і їх методи зупинки. Колапс і шок – домедична допомога.	19	2	4	12	1	ВПН/2 УО/2 Т/1
Змістовий модуль 2. Домедична допомога в екстремальних станах						
Тема 5. Рани різної локалізації, ознаки. Екстремальна допомога.	8		2	5	1	ВПН/2 УО/2 Т/1
Тема 6. Травми кінцівок. Больовий шок. Домедична допомога.	11	2	2	6	1	ВПН/2 УО/2 Т/1
Тема 7. Травми голови, хребта і тазу.	8	2	2	4		ВПН/2 УО/2 Т/1
Тема 8. Опіки, відмороження, кліматичні ураження.	14		4	10		ВПН/2 УО/2 Т/1
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Всього годин/Балів	90	10	20	54	6	100

*Форма контролю: Т – тести, УО – усне опитування, ВПН – виконання практичних навиків.

6. Тематичні плани

6.1. Тематичний план лекцій

№ за/п	Тема	К-сть годин
1.	Домедична допомога в екстремальних і бойових умовах - навчальна дисципліна. Первинний огляд постраждалого.	2
2.	Домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.	2
3.	Види ушкоджень у бойових і не бойових умовах. Домедична допомога при пораненнях, переломах, вивихах, розтягах.	2
4.	Домедична допомога при найпоширеніших невідкладних станах.	2
5.	Кровотечі і методи їх зупинки.	2
Усього:		10

6.2. Тематичний план практичних занять

№ за/п	Тема	К-сть годин
1.	Принципи надання екстреної медичної допомоги. Первинне і вторинне обстеження.	2
2.	Порушення прохідності дихальних шляхів.	2
3.	Базова підтримка життєдіяльності (серцево-легенева реанімація і автоматична зовнішня дефібриляція).	2
4.	Кровотечі і їх методи зупинки. Колапс і шок – домедична допомога.	2
5.	Модульна контрольна робота 1.	2
6.	Рани різної локалізації, ознаки. Екстремальна допомога.	2
7.	Травми кінцівок. Больовий шок. Домедична допомога.	2
8.	Травми голови, хребта і тазу.	2
9.	Опіки, відмороження, кліматичні ураження.	2
10.	Модульна контрольна робота 2.	2
Усього:		20

6.3. Тематичний план самостійної роботи

№ за/п	Тема	К-сть годин
1.	Правові аспекти домедичної допомоги. Особиста безпека.	6
2.	Поняття про анатомію і фізіологію дихальної системи. Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів.	6
3.	Техніка безпеки при використанні автоматичного зовнішнього дефібрилятора.	5
4.	Поняття про колапс і шок. Причини виникнення. Застосування кровоспинних засобів на етапі домедичної допомоги.	12
5.	Сучасні биндажі і пов'язки для протекції ран.	5
6.	Біль, причини, шкала болю. Боротьба з больовим шоком.	6
7.	Надання домедичної допомоги при дорожньо-транспортній пригоді (ДТП). Тактика рятувальника при ДТП. Специфіка первинного і вторинного обстеження. Екстрене виймання постраждалого з автомобіля.	4
8.	Надання домедичної допомоги при термічних і хімічних ураженнях. Засоби масового ураження – домедична допомога.	10
Усього:		54

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти: здобувач освіти повинен відвідувати лекції та практичні заняття. Пропущені без поважних причин заняття потрібно відпрацювати: підготувати конспект лекції, виконати практичні навички, пройти опитування по темі.

Політика щодо академічної доброчесності: усі завдання здобувач освіти повинен виконувати самостійно.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку пропуску лекції без поважної причини здобувач освіти готує конспект до наступного практичного заняття. До закінчення вивчення модуля здобувач освіти повинен відпрацювати усі практичні заняття.

V. Підсумковий контроль

Вивчення освітнього компонента «Екстремальна медицина» на 3 курсі (5 семестр) завершується екзаменом.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали передбачені силябусом всі види робіт і відпрацювали усі практичні заняття.

Якщо протягом семестру здобувач освіти набрав 75 балів і більше, він може отримати екзамен не складаючи його.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити результат здобувач освіти складає екзамен, на якому враховуються поточні та отримані на екзамені бали. На екзамені залежно від правильності та повноти відповідей здобувач може отримати 0-60 балів.

Екзамен проводиться в усній формі.

Перелік питань, що виносяться на екзамен:

- 1 Поняття про домедичну допомогу.
- 2 Мета домедичної допомоги.
- 3 Правові аспекти надання домедичної допомоги.
- 4 Засоби особистої безпеки.
- 5 Визначення рівня свідомості за шкалою APVU.
- 6 Первинне обстеження постраждалого за методом САВС.
- 7 Контроль зовнішньої кровотечі. Критерії масивної кровотечі.
- 8 Забезпечення прохідності дихальних шляхів.
- 9 Забезпечення прохідності дихальних шляхів при підозрі на ураження голови і шиї.
- 10 Визначення наявності дихання, його частоти. Оцінка центрального і периферичного пульсу.
- 11 Переведення постраждалого у стабільне положення. Правила виклику ШМД.
- 12 Техніка виконання вторинного огляду.
- 13 Анатомо- фізіологічні особливості дихальних шляхів.
- 14 Причини непрохідності дихальних шляхів. Ознаки повної і часткової непрохідності дихальних шляхів.
- 15 Техніка забезпечення прохідності дихальних шляхів (закидання голови; виведення нижньої щелепи; введення носо-, ротогорлових трубок).
- 16 Техніка відновлення прохідності дихальних шляхів при потраплянні стороннього тіла (прийом Геймліха, конікопункція (конікотомія)).
- 17 Бар'єрні пристрої для штучної вентиляції легень.
- 18 Техніка штучної вентиляції легень (рот до рота, рот до носа, рот до лицевої маски, мішком АМБУ).
- 19 Анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи.
- 20 Причини зупинки серцевої діяльності. Розпізнавання зупинки серцевої діяльності.
- 21 Техніка використання автоматичного зовнішнього дефібрилятора для дорослого, дитини.
- 22 Показання і техніка серцево-легеневої реанімації дорослого.
- 23 Критерії припинення реанімації. Післяреанімаційна підтримка.

- 24 Причини й ознаки зовнішньої кровотечі. Поняття про масивну зовнішню кровотечу.
- 25 Причини й ознаки внутрішньої кровотечі.
- 26 Техніка зупинки зовнішньої кровотечі.
- 27 Кровоспинні засоби на марлевій основі, техніка застосування.
- 28 Показання і техніка накладання різних видів джгутів, імпровізованих закруток.
- 29 Домедична допомога при внутрішній кровотечі.
- 30 Поняття про колапс і шок, причини їх виникнення, розпізнавання і надання домедичної допомоги.
- 31 Кровозамінники та засоби для їх доведеного введення на етапі домедичної допомоги.
- 32 Рани м'яких тканин, проникаючі і непроникаючі рани черепа, грудної клітки живота.
- 33 Техніка накладання пов'язок.
- 34 Домедична допомога при відкритому і напруженому пневмотораксі.
- 35 Особливості поранення грудної клітки, поняття про пневмоторакс.
- 36 Специфіка пов'язок при проникаючих пораненнях живота.
- 37 Особливості пов'язок при наявності стороннього тіла в рані.
- 38 Анатомічні особливості опорно-рухового апарату.
- 39 Види травм кінцівок (розтягнення зв'язок, вивихи, переломи: відкриті і закриті), причини та ознаки.
- 40 Абсолютні ознаки переломів.
- 41 Транспортна іммобілізація табельними та пристосованими засобами.
- 42 Особливості надання домедичної допомоги при відкритих переломах.
- 43 Біль, причини, шкала болю.
- 44 Боротьба з больовим шоком.
- 45 Причини та ознаки травм голови, хребта та тазу.
- 46 Специфіка первинного і вторинного обстеження при травмах голови і хребта. Транспортна іммобілізація.
- 47 Надання домедичної допомоги при дорожньо-транспортній пригоді (ДТП).
- 48 Тактика рятувальника при ДТП. Специфіка первинного і вторинного обстеження.
- 49 Причини та ознаки дії високої температури (сонячний удар, тепловий удар, опіки).
- 50 Розпізнавання глибини і площі термічних опіків.
- 51 Причини та ознаки дії низької температури (переохолодження, відмороження), домедична допомога.
- 52 Дії кислот і лугів, домедична допомога.

VI. Розподіл балів і критерії оцінювання

1. Методи та засоби діагностики успішності

Підготовка до практичних занять усні опитування, тести; виконання практичних навиків, контрольна робота.

2. Оцінювання всіх видів робіт студентів

Максимальна оцінка за семестр складає 100 балів, що включає оцінювання за поточний (40 балів) та модульний (60 балів) контроль.

У поточному контролі оцінюється підготовка, виконання практичних навиків.

Оцінювання у поточному контролі:

Практичні заняття оцінюються по 2 бали кожна – підготовка 0.5 бала, виконання 1,5 бали (8 робіт).

Усні опитування оцінюються по 2 бали кожне (8 опитувань).

Тести по темах 1-8 оцінюються по 1 балові кожен,

Оцінювання у модульному контролі:

Контрольні роботи оцінюється у 30 балів (2 контрольні роботи).

Оцінювання модульної контрольної роботи

Форма контролю, бали		Загальний бал за МКР
Тести, 12 питань	Написання розгорнутих відповідей, 8 питань	
0.5 бала за питання сумарно – 6 балів	3 бали за питання сумарно – 24 балів	30

VII. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Закон України “Про екстрену медичну допомогу”, від 05.07. 2012 р. №5081-VI.
2. Екстрена медична допомога травмованим на догоспітальному етапі: навчальний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур’єв, А.А. Гудима та ін.] Київ. 2016 400 с.
3. Екстрена медична допомога (вибрані аспекти): навчальний посібник / Всеукраїнська громадська організація «Всеукраїнська рада реанімації (ресусцитації) та екстренної медичної допомоги». – Донецьк: Ландон-XXI, 2014. 320 с.

Додаткова:

1. Домедична допомога (алгоритми, маніпуляції): Методичний посібник / [В.О. Крилюк, С.О. Гур’єв, А.А. Гудима та ін.] – К.: НВП "Інтерсервіс", 2014. 84 с.
2. Екстрена медична допомога (до госпітальні протоколи): посібник // за редакцією професора О.В. Богомолець, професора Г.Г. Рощина. К.: Юстон, 2016. 212 с.
3. Основи виживання: заходи, що забезпечують життєдіяльність в умовах автономного існування при надзвичайних ситуаціях. Навчальний посібник. ІДУЦЗ УЦЗУ, УНПЦЕМД та МК МОЗ України. Національна медична академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. [Гур’єв С.О., Миронець С.М., Рошин Г.Г. та ін.] К.: 2009. 209 с.
4. Чепкий Л.П. Анестезіологія, реаніматологія та інтенсивна терапія. К.: «Вища школа», 2004. р. С. 99 – 142.